

แนวปฏิบัติที่ดีตามแนวทางแทนการกักตัวสำหรับเด็ก และครอบครัว:

แนวคิดในการเสริมสร้างความคุ้มครองเด็กและครอบครัวที่มีความเสี่ยงต่อการถูกกักตัวคนเข้าเมืองของไทย

บทสรุปจากงานวิจัย กุมภาพันธ์ 2565

1. อารัมภก

นับแต่ปี 2562 ประเทศไทยเริ่มเป็นผู้นำระดับโลก และภูมิภาค ในการดำเนินงานเพื่อยุติการกักตัวเด็ก ผู้เข้าเมือง ในวันที่ 21 มกราคม 2562 ตัวแทนจากหน่วยงานไทย 7 แห่งได้ลงนาม *บันทึกความเข้าใจ การกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ (ATD MOU)* พร้อมจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOPs) เพื่อดำเนินงานตามเอ็มโอยูนี้เมื่อเดือนกันยายน 2562 ตามหลักการทั่วไปของเอ็มโอยูนี้และมาตรฐานการปฏิบัติงาน เด็กไม่ควรถูกกักตัวเว้นแต่มี “ความจำเป็นอย่างยิ่งยวด” และควรให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูโดยครอบครัว และผลประโยชน์สูงสุดของเด็กต้องเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เด็กและสมาชิกในครอบครัวที่ได้รับการปล่อยตัวตามเอ็มโอยูนี้ ได้รับการสนับสนุนในชุมชน โดยเอ็นจีโอทำหน้าที่ให้จัดการรายกรณี และสนับสนุนการเข้าถึงบริการ โดยร่วมมือกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เอ็มโอยูนี้เป็นผลลัพธ์อย่างเป็นทางการจากรูปธรรมจากคำมั่นที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้ไว้เมื่อเดือนกันยายน 2559 ในที่ประชุมสุดยอดผู้นำโลกในประเด็นวิกฤตผู้ลี้ภัยที่องค์การสหประชาชาติ กรุงนิวยอร์ก

เพื่อยุติการกักตัวคนเข้าเมืองต่อเด็กผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย แม้ว่านับแต่นั้นมา ประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างสำคัญ แต่ยังคงต้องการพัฒนากฎหมาย นโยบาย และขั้นตอนปฏิบัติให้ดีขึ้น เพื่อคุ้มครองเด็กและครอบครัวซึ่งเสี่ยงต่อการกักตัวคนเข้าเมือง ระหว่างเดือนตุลาคม 2561 และกันยายน 2564 มีเด็กและครอบครัวจำนวน 259 คน ได้รับการปล่อยตัวจากสถานกักตัวคนเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม เด็กยังคงเสี่ยงต่อการกักตัวคนเข้าเมืองในประเทศไทย เนื่องจากเอ็มโอยูนี้จะเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อเด็กถูกจับและกักตัวแล้ว เด็กอาจได้รับการปล่อยตัวพร้อมกับแม่ ผู้เป็นแม่ต้องวางเงินประกันจำนวนมากเพื่อให้ได้รับการประกันตัวด้วย ในขณะที่พ่อแม่มักไม่ได้รับพิจารณาให้ปล่อยตัวตามเอ็มโอยูนี้ ส่งผลให้มีการพลัดพรากจากครอบครัว และสร้างแรงกดดันต่อแม่ซึ่งต้องกลายเป็นผู้นำหลักเพียงคนเดียวของครอบครัว

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากฎหมาย นโยบาย และขั้นตอนปฏิบัติ เพื่อยุติการกักตัวคนเข้าเมืองต่อเด็กและครอบครัวในประเทศไทย

1. จัดทำกฎหมายระดับชาติเพื่อกำหนดข้อห้ามอย่างชัดเจนต่อการกักตัวคนเข้าเมืองต่อเด็กและครอบครัวทุกคน ในเบื้องต้นให้ประกันว่า จะไม่มีการจับกุมและควบคุมตัวเด็กและครอบครัว และจะมีการนำแนวทางแทนการกักตัวตามกรอบสิทธิมาใช้ โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ สถานะของการเข้าเมือง และพื้นเพความเป็นมา
2. จัดทำกระบวนการที่เป็นระบบและชัดเจน เพื่อให้มีการส่งต่อเด็กทุกคน ไม่ว่ามีสถานะของการเข้าเมืองอย่างไรให้กับ ดย. โดยทันที เพื่อให้มีการคัดกรอง ประเมิน และเข้าสู่กระบวนการตามระบบคุ้มครองเด็กแห่งชาติ
3. จัดทำกระบวนการประเมินอายุที่เป็นองค์รวมและสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ
4. ประกันว่า เด็กทุกคนสามารถใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการมีผู้รับฟังทัศนะของพวกเขาอย่างจริงจังในทุกประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อตน ประกันว่าในการดำเนินงานตามเอ็มโอยูนี้ และขั้นตอนการจัดการกรณีรายกรณี เด็กจะสามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจทุกประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนเอง และมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจเช่นนั้นอย่างสอดคล้องตามอายุ และวุฒิภาวะของตน
5. สร้างความตระหนักรู้และการยึดมั่นต่อเอ็มโอยูนี้และมาตรฐานการปฏิบัติงานกับกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรัฐบาลทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
6. ประกันให้มีการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งสังคม โดยเพิ่มความร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในการจัดการรายกรณี การจัดการดูแล และการแสวงหาทางออกที่ยั่งยืนสำหรับเด็กและครอบครัว
7. เคารพสิทธิของเด็กที่จะมีชีวิตครอบครัวและความเป็นเอกภาพของครอบครัว โดยอนุญาตให้เด็กได้อยู่ร่วมกับพ่อแม่ในชุมชน อนุญาตให้ปล่อยตัวทั้งพ่อและแม่ และให้ขจัดข้อกำหนดเกี่ยวกับการประกันตัว ซึ่งจะทำให้มีแหล่งทุนสนับสนุนที่สำคัญเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวระหว่างที่อยู่ในชุมชน
8. ประกันว่า มีการแต่งตั้งผู้อนุบาลให้กับเด็กที่เดินทางโดยลำพัง ให้ความสำคัญกับการค้นหาครอบครัวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและช่วยให้พวกเขาได้รับการเลี้ยงดูในชุมชน แทนที่จะเป็นการเลี้ยงดูในรูปแบบสถาบัน กรณีที่ต้องใช้การเลี้ยงดูในรูปแบบสถาบัน ให้ใช้เป็นมาตรการสุดท้าย และต้องไม่เป็นรูปแบบอื่นของการกักตัว

9. เคารพและปฏิบัติตามสิทธิด้านการศึกษา โดยประกันว่า เด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้อพยพทุกคนสามารถสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐ และให้ความสนับสนุนด้านภาษาและอื่น ๆ เพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถเข้าเรียนในระดับชั้นที่เหมาะสมกับวัยได้
10. ประกันว่า โรงพยาบาลรัฐสนับสนุนการเข้าถึงด้านการดูแลสุขภาพสำหรับเด็กและครอบครัวที่เป็นผู้ลี้ภัยและเด็กผู้อพยพทุกคน ไม่ว่าจะมียศเอกสารหรือไม่และมีสถานะด้านกฎหมายอย่างไร ในระดับที่ทัดเทียมกับคนสัญชาติไทย
11. ประกันว่า กรอบการดำเนินงานด้านคนเข้าเมืองของประเทศไทยมีความละเอียดอ่อนด้านเพศสภาพ ตอบสนองความต้องการของคนทุกเพศสภาพ และให้พิจารณาความต้องการเป็นพิเศษของผู้หญิงและเด็กผู้หญิง
12. อบรม ติดตามผล และกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ดำเนินงานตามเอ็มโอยูนี้และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ในประเด็นความอ่อนไหวด้านเพศสภาพและการไม่เลือกปฏิบัติ เมื่อต้องรับมือกับผู้หญิงและเด็กผู้หญิงซึ่งเป็นผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ
13. สร้างความร่วมมือในระดับต่าง ๆ ของภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรสหประชาชาติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการติดตามและการประเมินผลการดำเนินการของเอ็มโอยูเป็นประจำทุกปีเพื่อประเมินความสำเร็จ ข้อท้าทายและความคืบหน้าในการดำเนินการ และใช้บทเรียนที่พบในการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างการคุ้มครองเด็กและครอบครัวที่เสี่ยงต่อการถูกกักขังในประเทศไทย

ฉันทามติสากลที่เพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการยุติการกักตัวเด็กผู้เข้าเมือง

การกักตัวส่งผลกระทบต่อด้านลบที่ลึกซึ้งต่อสุขภาพทางกาย พัฒนาการ อารมณ์ และจิตใจของเด็ก การกักตัวแม่เพียงระยะสั้นส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก และสุขภาพทางกายและใจของพวกเขา ผลกระทบจากการกักตัวยังอาจเกิดขึ้นต่อสังคมในทุกระดับ เพราะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการกักตัว แทนที่จะนำทรัพยากรนั้นไปใช้กับแนวทางแทนการกักตัวในชุมชนได้ ซึ่งจะช่วยให้ประโยชน์ต่อชุมชนที่รองรับ รวมทั้งชุมชนผู้อพยพ เมื่อเด็กและครอบครัวได้รับการปล่อยตัวออกมา สังคมต้องแบกรับต้นทุนทางการเงินและสังคมเพื่อจัดการกับอาการและผลลัพธ์จากการกักตัวเช่นนั้น

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีฉันทามติระดับสากลมากขึ้นว่า รัฐควรดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่การจัดการกักตัวเด็กผู้เข้าเมืองทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น รัฐต่าง ๆ ให้ความเห็นชอบต่อ **วัตถุประสงค์ข้อ 13(ซ)** ของข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (GCM) เพื่อยุติการกักตัวเด็กผู้เข้าเมือง โดยประกันให้ต้องมีและสามารถเข้าถึงแนวทางแทนการกักตัวที่เป็นทางเลือกหลายประการที่ไม่มีการควบคุมตัว และสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ ในทำนองเดียวกัน ในย่อหน้า 60 ของ **ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยผู้ลี้ภัย** รัฐเห็นชอบแนวทางแทนการกักตัวในชุมชน โดยเฉพาะสำหรับเด็ก

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่สำคัญต่อสิทธิเด็ก และได้เคยอธิบายว่า การกักตัวคนเข้าเมืองต่อเด็กเป็นการละเมิดสิทธิเด็กในทุกกรณี และไม่ตอบสนองต่อประโยชน์สูงสุดของเด็กไม่ว่ากรณีใด และเป็นสิ่งที่ไม่ชอบธรรม แม้ข้อ 37 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กำหนดให้การกักตัวเด็กเป็นมาตรการสุดท้าย คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ และคณะกรรมการว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว ได้ยืนยันว่า ‘มาตรการสุดท้าย’ ในข้อ 37(ข) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ไม่มีผลบังคับใช้ในกรณีที่เป็นการกักตัวคนเข้าเมือง

ตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิเด็กในบริบทของการอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน และแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคอาเซียนยังเห็นชอบต่อการ “ส่งเสริมหลักการประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยรัฐควรทำงานเพื่อพัฒนาขั้นตอนและมาตรการทางเลือกแทนการกักตัวเด็ก เพื่อลดผลกระทบและประกันว่าเด็กจะได้อยู่กับครอบครัวในสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่การกักตัว มีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด และปลอดภัย” (ข้อ 9)

การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในระดับโลกและระดับภูมิภาคเกี่ยวกับแนวทางเลือกแทนการกักตัวสำหรับเด็กและครอบครัว

เพื่อดำเนินการตามมาตรฐานระดับสากลและระดับภูมิภาคเหล่านี้ และการพัฒนาในการยุติการกักตัวเด็กผู้เข้าเมือง ภาคีเครือข่ายห้องกักสากล (IDC) ได้ทำงานร่วมกับพันธมิตรเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนระหว่างหน่วยงานภาครัฐในระดับต่าง ๆ ภาคประชาสังคม และ องค์การสหประชาชาติ เพื่อแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี ข้อท้าทายและบทเรียนที่ได้รับในการดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางเลือกแทนการกักตัวสำหรับเด็กและครอบครัว รัฐบาลไทยมีบทบาทสำคัญในงานต่าง ๆ เหล่านี้ รวมถึงการร่วมเป็นเจ้าของภาพในกิจกรรมแลกเปลี่ยนหลายครั้งและได้แบ่งปันความสำเร็จและบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินการตามเอ็มโออยู่กับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งไทยได้สนับสนุนความพยายามในการเสริมสร้างการคุ้มครองเด็กและครอบครัวในประเทศอื่น ๆ อีกด้วย

ตัวอย่างของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้แก่ เวทีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในระดับภูมิภาคและโครงการการเรียนรู้และการดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางเลือกแทนการกักตัวเด็กผู้เข้าเมืองซึ่งจัดโดย IDC และ Asia Dialogue on Forced Migration (ADFM) โดยมีหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมจากประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และนิวซีแลนด์ ตัวอย่างเพิ่มเติม คือ เวทีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดย UN Network on Migration Working Group on Alternative to Detention (ร่วมจัดโดย IDC, UNICEF และ UNHCR)

1. แนวทางแทนการกักตัวเด็กและครอบครัวตามกรอบสิทธิเป็นอย่างไร?

ก. มีข้อห้ามต่อการกักตัวคนเข้าเมืองกึ่งในกฎหมายและ/หรือนโยบาย และในทางปฏิบัติจะไม่มีกักตัวเด็ก

เพื่อยุติการกักตัวเด็กผู้เข้าเมืองและเพื่อสร้างพื้นฐานที่นำไปสู่แนวทางแทนการกักตัวตามกรอบสิทธิ จำเป็นต้องมีกฎหมายและ/หรือนโยบายระดับชาติ เพื่อจัดทำข้อห้ามที่ชัดเจนต่อการกักตัวคนเข้าเมือง

กฎหมายระดับชาติใน **ไอร์แลนด์ เม็กซิโก เอกวาดอร์ โคลอมเบีย และคอสตาริกา** ห้ามไม่ให้ใช้การกักตัวคนเข้าเมืองต่อเด็กทุกกลุ่ม ประเทศอื่น ๆ ห้ามการใช้การกักตัวคนเข้าเมืองสำหรับเด็กบางกลุ่ม อย่างเช่น **ในตุรกี** ซึ่งเป็นประเทศที่รองรับผู้ลี้ภัยมากสุดในโลก แต่มีข้อห้ามตามกฎหมายไม่ให้อกักตัวเด็กผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและเดินทางโดยลำพัง รวมทั้งในกรณีของ **ไซปรัส**

ข. การคัดกรอง การประเมิน และการส่งตัวเด็กเข้าสู่ระบบคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และหน่วยงานคุ้มครองเด็กแห่งชาติทำหน้าที่รับผิดชอบหลัก

เด็กผู้ลี้ภัยและผู้อพยพควรสามารถเข้าสู่ระบบคุ้มครองเด็กแห่งชาติโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก การสนับสนุนให้เด็กเข้าสู่ระบบคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ยังหมายถึงว่าหน่วยงานให้การคุ้มครองและสวัสดิการต่อเด็ก จะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลและความปลอดภัยสำหรับเด็กผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ แทนที่จะเป็นหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง/หน่วยงานดูแลพรมแดนประเทศ

สำหรับเด็กที่เดินทางโดยลำพังหรือพลัดพรากจากครอบครัว รัฐยังมีความรับผิดชอบเพิ่มเติมที่จะต้องจำแนก ขึ้นทะเบียน คัดกรอง และประเมินโดยทันที และคุ้มครองพวกเขาจนกว่าจะมีทางออกในระยะยาวที่เหมาะสม ขั้นตอนการประเมินอายุควรสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ และให้ใช้เป็นมาตรการสุดท้าย กรณีที่มีเหตุผลให้เกิดข้อสงสัยอย่างจริงจังต่ออายุของบุคคล และกรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กที่จะต้องทำการประเมิน และต้องทำในลักษณะที่เป็นองค์รวม ความปลอดภัย ความละเอียดอ่อนต่อเด็กและเพศสภาพ

ในไอร์แลนด์ เด็กและครอบครัวรวมทั้งเด็กที่เดินทางโดยลำพังและพลัดพรากจากครอบครัว สามารถเข้าสู่ระบบคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ภายใต้การดูแลของหน่วยงาน Tulsa ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านเด็กและครอบครัว ในเยอรมนี เด็กที่เดินทางโดยลำพังจะเข้าสู่ระบบสวัสดิการเยาวชนแห่งชาติ โดยหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนจะรับผิดชอบต่อเด็กคนดังกล่าว จะมีการแต่งตั้งผู้ดูแลตามกฎหมาย จัดหาที่พักที่เหมาะสมให้ และหาทางติดต่อกับครอบครัว ในโคลอมเบีย แนวปฏิบัติด้านการเข้าเมืองกำหนดให้ส่งตัวเด็กที่เดินทางโดยลำพังและพลัดพรากจากครอบครัวและเด็กผู้แสวงหาที่ลี้ภัย เข้าสู่บริการคุ้มครองเด็กเพื่อประกันสิทธิของพวกเขา

ค. ความร่วมมือที่เกิดขึ้นในทุกกระดับระหว่างรัฐบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคประชาสังคม และการมีส่วนร่วมของชุมชน

การบริหารคนเข้าเมืองระดับท้องถิ่นมีความสำคัญมากขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคมกับรัฐบาลในระดับเทศบาล/ท้องถิ่น ได้รับความสนใจมากขึ้นในหลายประเทศ และส่งผลให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นองค์รวมและสร้างสรรค์มากขึ้นสำหรับเด็กและครอบครัวในบริบทของการโยกย้ายถิ่นฐาน

ในสวีเดน หน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองสวีเดน คณะกรรมการสุขภาพและสวัสดิการแห่งชาติ หน่วยงานตรวจสอบด้านสุขภาพและการดูแลทางสังคม และหน่วยงานการศึกษาในระดับชาติ เป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่รับผิดชอบต่อการรับและขึ้นทะเบียนเด็กที่เดินทางโดยลำพัง โดยจะมีการส่งตัวเด็กที่เดินทางโดยลำพังและครอบครัวไปยังหน่วยงานระดับเทศบาล ที่มีหน้าที่เลี้ยงดูพวกเขาภายในพื้นที่การดูแลของเทศบาลนั้น หน่วยงานของเทศบาลจะทำงานอย่างใกล้ชิดกับภาคประชาสังคม โดยถือว่าพวกเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญและผู้สนับสนุนทางออกที่สร้างสรรค์ ในเม็กซิโก การปฏิรูปกฎหมายในปี 2563 เป็นการตอกย้ำข้อห้ามต่อการกักตัวเด็กด้วยเหตุผลของการเข้าเมือง การปฏิรูปเช่นนี้ยังนำไปสู่การจัดตั้งกรมบริการครอบครัว (DIF) และสำนักงานคุ้มครองเด็ก ทั้งในระดับสหพันธรัฐและระดับรัฐ ซึ่งจะรับผิดชอบต่อการคุ้มครองเด็กผู้เข้าเมืองและการจำแนกประโยชน์สูงสุดของเด็ก เด็กที่เดินทางโดยลำพังและครอบครัวจะได้รับสถานะของผู้เข้าเมืองตามหลักมนุษยธรรมเป็นการชั่วคราว ในขณะที่ DIF จะรับผิดชอบต่อการให้ความช่วยเหลือด้านสังคม (ที่อยู่อาศัย อาหาร การดูแลสุขภาพ) การประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคมระดับเทศบาล ระดับรัฐ และสหพันธรัฐ เม็กซิโกยังจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองเด็กผู้เข้าเมืองและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย โดยประกอบด้วยกระทรวงต่าง ๆ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หน่วยงานสหประชาชาติ และภาคประชาสังคม คณะกรรมการมีบทบาทในการกำหนดนโยบายระดับชาติเพื่อคุ้มครองเด็กผู้เข้าเมืองและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยในประเทศ รวมทั้งพิจารณาในระดับชาติเพื่อคุ้มครองเด็กผู้เข้าเมือง ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานในทั้ง 32 รัฐ

ง. การไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมต่อการดูแลสุขภาพและการศึกษา

กฎหมายระดับชาติควรกำหนดให้เด็กผู้ลี้ภัยและผู้อพยพสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียมโดยมีสิทธิเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้รวมถึงข้อกำหนดที่ช่วยให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงการดูแลสุขภาพและการศึกษาในระดับเดียวกัน ไม่ว่าจะ มีสถานะของการเข้าเมืองอย่างไร

ในโปรตุเกส เด็กทุกคนได้รับการปฏิบัติโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติ ในแง่การเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานรวมทั้งการดูแลสุขภาพและการศึกษา ไม่ว่าจะพวกเขาจะเป็นชาวโปรตุเกสหรือเป็นคนต่างชาติ ในเกาหลใต้ ผู้ลี้ภัยสามารถเข้าถึงหลักประกันสังคมได้ในระดับเดียวกับพลเมืองของเกาหลใต้ โดยการดูแลสุขภาพของผู้ลี้ภัยจะได้รับการสนับสนุนทุนจากรัฐบาล ผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและลูกจะสามารถเข้าถึงการศึกษา ทั้งในชั้นประถมและมัธยม อย่างเท่าเทียมกับพลเมือง ในโคลอมเบียซึ่งมีผู้ลี้ภัยและผู้อพยพชาวเวเนซุเอลาประมาณ 1.7 ล้านคน โดยประมาณ 460,000 คน เป็นเด็กวัยเรียน พวกเขาสามารถเข้าถึงการศึกษาและการรักษาพยาบาลฉุกเฉิน ตั้งแต่ปี 2562 รัฐบาลได้ให้สัญชาติแก่เด็กชาวเวเนซุเอลาที่เกิดในโคลัมเบียมากกว่า 36,000 คน

จ. มีการใช้การบริหารจัดการกรณีเพื่อสนับสนุนเด็กและครอบครัว ให้เข้าถึงบริการระหว่างอยู่ในกระบวนการตรวจคนเข้าเมือง

ผู้จัดการรายกรณีจัดให้มีและประสานงานการเข้าถึงบริการ เพื่อสนับสนุนสุขภาพและสวัสดิการของบุคคลต่าง ๆ ระหว่างอยู่ในกระบวนการตรวจคนเข้าเมือง การจัดการรายกรณีอาจเป็นหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ ภาคประชาสังคม หรือเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม ผู้จัดการรายกรณีไม่ได้เป็นผู้ตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานะของการเข้าเมืองของบุคคล มีการพิสูจน์แล้วว่า ทางเลือกที่อยู่บนพื้นฐานการบริหารจัดการกรณีประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และผู้อพยพ ทั้งยังส่งผลให้เกิดการปฏิบัติตามกระบวนการจำแนกสถานะของการเข้าเมืองเป็นอย่างดี และมีอัตราการหลบหนีที่น้อย

นับแต่ปี 2560 เครือข่ายแนวทางแทนการกักตัวแห่งยุโรป (EATDN) ปรารถนาคัดต้นให้ยุติการกักตัวคนเข้าเมือง โดยจัดให้มีการนำร่องแนวทางแทนการกักตัวที่มีพื้นฐานจากการจัดการรายกรณี และนำเสนอผลสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการประเมินระยะ 2 ปี ของโครงการนำร่อง 3 โครงการของ EATDN (ในบัลแกเรีย ไชปรัส และโปแลนด์) ซึ่งให้เห็นว่า การจัดการรายกรณีส่งผลกระทบต่อความสามารถและศักยภาพของบุคคลในการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหารายกรณี และช่วยให้พวกเขาเข้าร่วมในกระบวนการตรวจคนเข้าเมืองมากขึ้น การบริหารจัดการรายกรณียังส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพและการมีส่วนร่วมของบุคคล ใน**สหรัฐ** โครงการการบริหารจัดการกรณีของครอบครัว (FCMP) สนับสนุนให้ครอบครัวที่แสวงหาที่ลี้ภัยบริเวณพรมแดน เข้าสู่โครงการการบริหารจัดการรายกรณี แทนการกักตัวคนเข้าเมือง การบริหารจัดการรายกรณีประสานงานให้พวกเขาเข้าถึงบริการทางการแพทย์และกฎหมาย การสมัครเข้าเรียน การเรียนภาษาอังกฤษ และความช่วยเหลือเกี่ยวกับเอกสารประจำตัว ใน**กรีซ** METAdrasi เป็นเอ็นจีโอของกรีซ ที่ทำโครงการสนับสนุนการใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระของเด็กที่เดินทางโดยลำพัง โครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้การกักตัวคนเข้าเมืองกับเด็กที่เดินทางโดยลำพัง และมีการให้ที่พักอาศัยที่ปลอดภัย การบริหารจัดการกรณี และระบบผู้อนุบาล สนับสนุนให้เด็กเป็นอิสระมากขึ้น เตรียมให้พร้อมต่อการเป็นผู้ใหญ่ และสนับสนุนการปรับตัวเข้าสู่สังคมกรีซ

ว. การเคารพสิทธิของเด็กที่จะมีเอกภาพของครอบครัว

เด็กทุกคน ไม่ว่าจะมีส่วนของการเข้าเมืองของตนเองหรือของพ่อแม่อย่างไร มีสิทธิที่จะได้เติบโตในครอบครัวของตน เด็กไม่ควรถูกพรากจากพ่อแม่หรือผู้อนุบาล เว้นแต่เมื่อพิจารณาแล้วจะตอบสนองกับประโยชน์สูงสุดของพวกเขา ความจำเป็นที่จะทำให้ครอบครัวอยู่ร่วมกัน ไม่ใช่เหตุผลอันชอบเพื่อสนับสนุนการกักตัวเด็ก ในทางตรงกันข้าม รัฐต้องจัดให้มีแนวทางแทนการกักตัวสำหรับทั้งครอบครัว

ในเอกวาดอร์ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเดินทางของมนุษย์ พ.ศ. 2560 (แก้ไขเพิ่มเติมปี 2564) รับรองสิทธิที่จะมีเอกภาพของครอบครัวอย่างชัดเจน โดยในมาตรา 2 ระบุว่า “กรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนที่จะต้องอยู่ร่วมกับครอบครัว ต้องมีการขยายการไม่จำกัดอิสรภาพไปจนถึงตัวพ่อแม่ด้วย....” ใน**เกาหลีใต้** เด็กที่ไม่มีเอกสารสามารถสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนประถมและมัธยมได้ เมื่อเด็กที่ไม่มีเอกสารเข้าเรียนหนังสือแล้ว คำสั่งให้เนรเทศจะถูกชะลอออกไป จนกว่าพวกเขาจะเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา โดยทั่วไปแล้ว มักมีการขยายการชะลอคำสั่งเนรเทศให้ครอบคลุมสมาชิกในครอบครัวของเด็ก เพื่อรักษาเอกภาพของครอบครัวด้วย

ช. เด็กที่เดินทางโดยลำพังควรอยู่ในการเลี้ยงดูโดยครอบครัว แทนที่จะเป็นการเลี้ยงดูทดแทนในรูปแบบสถาบัน

การเลี้ยงดูเชิงสถาบันอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสวัสดิภาพของเด็ก การดำเนินงานเช่นนี้และการเลี้ยงดูเชิงสถาบันที่มีต้นทุนสูง จึงควรถูกใช้เพื่อเป็นมาตรการสุดท้าย และให้ใช้เป็นระยะเวลาสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การลงทุนในการพัฒนาผู้อนุบาลและผู้เลี้ยงดูอุปถัมภ์ที่มีคุณภาพ จะให้ประโยชน์ต่อประชากรทั้งประเทศ รวมทั้งเด็กผู้ลี้ภัยและผู้เข้าเมือง การสนับสนุนให้มีการดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระเป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีสำหรับเด็กในระยะวัยรุ่น และเน้นที่การจัดให้มีความสนับสนุนเป็นพิเศษเพื่อพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระ

ในไซปรัส ‘หน่วยงานสนับสนุนการดำรงชีวิตถึงอิสระ’ สำหรับเด็กผู้เข้าเมืองที่เดินทางโดยลำพัง อายุต่ำกว่า 16 ปี อยู่ภายใต้การบริหารและการดำเนินงานของสำนักงานบริการสวัสดิการสังคมแห่งไซปรัส กระทรวงสวัสดิการ (SWS) โดยความร่วมมือกับ IOM เด็กสามารถเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพ บริการด้านสุขภาพและความสนับสนุนด้านจิตใจ ชุมชนในท้องถิ่นและนายจ้างมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามโครงการนี้ SWS ยังสนับสนุนทุนให้กับ ‘Hope for Children’ CRC Policy Centre ซึ่งเป็นเอ็นจีโอของไซปรัสที่ให้บริการเลี้ยงดูแบบอุปถัมภ์กับเด็กที่เดินทางโดยลำพัง โดยมีการจัดให้เด็กกว่า 100 คน มีพ่อแม่อุปถัมภ์ที่มาจากประเทศอื่นเป็นภูมิลำเนาของตน รวมทั้งได้อยู่กับครอบครัวในท้องถิ่น ในอิตาลี ไม่อนุญาตให้มีการกักตัวเด็กที่เดินทางโดยลำพังและพลัดพรากจากครอบครัวเพื่อเป้าประสงค์ของการเข้าเมือง โดยผ่านโครงการผู้อนุบาลแบบสมัครใจ จะมีการแต่งตั้งพลเมืองโดยการประสานงานกับศาลเยาวชน และเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกและอบรมโดยผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับกิจการเด็ก อาสาสมัครเหล่านี้จะรับผิดชอบต่อสวัสดิภาพของเด็ก และให้การสนับสนุนเด็กในช่วงที่มีการสมัครขอที่ลี้ภัย และหลังจากนั้น กรณีที่มีการปฏิเสธคำขอของพวกเขา

ช. การใช้แนวทางที่ละเอียดอ่อนต่อเพศสภาพและตอบสนองต่อเพศสภาพเป็นการเฉพาะและจริงจังเพื่อรับมือกับความต้องการของเด็กและผู้ใหญ่ที่มีเพศสภาพแตกต่างกันไป

แนวทางแทนการกักตัวต้องตอบสนองเป็นการเฉพาะและจริงจัง เพื่อรับมือกับความต้องการของเด็กและผู้ใหญ่ที่มีเพศสภาพแตกต่างกันไป ต้องมีความละเอียดอ่อนต่อเพศสภาพและตอบสนองต่อเพศสภาพ ผู้หญิง เด็กผู้หญิง ผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และผู้เข้าเมืองที่มีการแสดงออกทางเพศที่ไม่ตรงกับบรรทัดฐานของสังคม มีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญกับรูปแบบที่หลากหลายและทับซ้อนของการเลือกปฏิบัติในเส้นทางการเข้าเมืองของตน กรอบการตรวจคนเข้าเมือง กรอบกฎหมายและนโยบายในบางประเทศ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเพศสภาพ ส่วนในกรณีอื่น ๆ กฎหมายและนโยบายยอมรับถึงความต้องการเป็นพิเศษของผู้หญิงและเด็กผู้หญิง แต่เป็นการจัดทำกรอบจากการมองว่าพวกเขาเป็นเหยื่อมากกว่าการมองว่าเป็นผู้มีอำนาจจัดการตนเอง

แคนาดา ใช้เครื่องมือ Gender-based Analysis Plus (GBA+) เพื่อสร้างศักยภาพ และเครื่องมือ การประเมินนโยบายสำหรับรัฐบาลและผู้กำหนดนโยบาย ในสถานการณ์ที่ผู้หญิง ผู้ชาย และผู้มีความหลากหลายทางเพศสภาพที่ต้องเผชิญกับสถานะทับซ้อนด้านอัตลักษณ์ ทั้งในส่วนของเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา อายุ และอัตลักษณ์ภายในหรืออัตลักษณ์ทางกายภาพ ทำให้อาจต้องเผชิญกับ นโยบาย โครงการและกิจกรรมของรัฐ โดยหน่วยงาน GBA+ Unit ที่เป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานตรวจ คนเข้าเมือง ผู้ลี้ภัยและสัญชาติของแคนาดา (IRCC) สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินงานตาม เครื่องมือ GBA+ กรอบนโยบายด้านการเข้าเมืองและยุทธศาสตร์การเข้าเมืองระดับชาติของ **อูรุกวัย** มีความละเอียดอ่อนด้านเพศสภาพ ครอบคลุมถึง “ทัศนคติด้านเพศสภาพที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน โดยให้ความสำคัญกับอุปสรรคด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ชายและผู้หญิงในกระบวนการโยกย้าย ถิ่นฐาน ความไม่เท่าเทียมด้านอำนาจในเชิงประวัติศาสตร์ และความรุนแรงทุกรูปแบบต่อสตรี”

เกี่ยวกับ IDC

IDC เป็นภาคีเครือข่ายระดับโลกที่ทรงพลังของหน่วยงาน กลุ่ม บุคคล รวมทั้งตัวแทนของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการกักตัวคนเข้าเมืองกว่า 400 แห่ง มีพื้นที่ทำงานอยู่ในกว่า 100 ประเทศ สมาชิก IDC มีความเชี่ยวชาญในหลายด้านเกี่ยวกับการกักตัวคนเข้าเมืองและแนวทางแทนการกักตัว รวมทั้งงานด้านวิชาการ กฎหมาย วิจัย นโยบาย การให้บริการโดยตรง การรณรงค์ และการจัดตั้งชุมชน

เจ้าหน้าที่ของ IDC ทำงานทั้งในระดับชาติและภูมิภาคในแอฟริกา อเมริกา เอเชีย-แปซิฟิก ยุโรป ตะวันออกกลาง และแอฟริกาเหนือ และในระดับโลก เจ้าหน้าที่ของเราประสานงานกับสมาชิกและองค์กรภาคีในการรณรงค์ การวิจัย การเป็นพันธมิตร และการสร้างศักยภาพ รวมทั้งการสร้างโอกาสให้เกิดความร่วมมือระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก เพื่อลดการกักตัวคนเข้าเมือง และพัฒนาแนวทางแทนการกักตัวตามกรอบสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

พันธกิจของ IDC

IDC รณรงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ได้รับผลกระทบและเสี่ยงต่อการกักตัวคนเข้าเมือง เราย่วมมือเป็นภาคีกับภาคประชาสังคม หน่วยงานสหประชาชาติ และรัฐบาลในหลายระดับ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาขบวนการอย่างมียุทธศาสตร์ และรณรงค์ด้านกฎหมาย นโยบาย และการปฏิบัติเพื่อลดการกักตัวคนเข้าเมือง และดำเนินงานตามแนวทางแทนการกักตัวตามกรอบสิทธิ

โปรดติดตามข้อมูล

ติดตามการทำงานของ IDC และรับทราบพัฒนาการล่าสุดของการรณรงค์เพื่อแนวทางแทนการกักตัวในระดับภูมิภาคและระดับโลก

Like us on Facebook (International Detention Coalition)

Follow us on Twitter (@idcmonitor)

Subscribe to our free monthly newsletter at: <https://idcoalition.org/news>

**International
Detention Coalition**
Rights and dignity for all who migrate

